

Săptămîni și luni... teatrale

Iată acum, în aceste zile, o Lună a comediei.

Mai mult ca în alți ani, trăim simptomele unei efervescențe, pe care specialiștii încearcă a o numi „ofensivă teatrală”. Să numărăm manifestările de acest gen din prima parte a stagiunii: „Săptămîna teatrului”..., „Primăvara culturală bucureșteană”. Acum — „Luna comediei”.

Sînt utile pentru mișcarea teatrală aceste „evenimente” cu o evidentă finalitate: popularizarea teatrului, propagandă culturală, mai ales în ceea ce privește substanța specifică a artei spectacolului ?

„Săptămîna teatrului”... a avut drept finalitate grăbirea procesului de coagulare a colectivelor din Capitală, cristalizarea a ceea ce de ani de zile e discutat, dorit, așteptat: profilul artistic. Fiecare teatru a fost chemat la startul unei întreceri fără clasamente, premianți și corijenți, un fel de trecere în revistă. Prima ediție a folosit, în egală măsură, și pentru investigare. Teatrele bucureștene au primit cu un interes, ce a variat de la un colectiv la altul, inițiativa oficialității. De la lecturile făcute de autorii jucați de teatru (Teatrul de Comedie), la întîlnirile cu copiii, acompaniate de goarne și tobe (Teatrul „Ion Creangă”), s-au experimentat mai toate metodele, avînd ca obiectiv apropierea publicului de teatru :

- discuții cu spectatorii după reprezentație ;
- grupuri de actori, vizitînd fabrici, uzine, școli ;
- spectacole în cluburi, cămine culturale, amfiteatre ;
- explicarea procesului de creație artistică ;
- expoziții de pictură în holurile teatrelor ;
- matinee literare și spectacole de poezie ;
- mese rotunde cu creatorii de spectacole ;
- matinee pentru școlari ;
- publicitate adecvată — de la afișe și programe la anunțuri în presă, radio, T.V.

E greu de făcut un clasament al eficienței metodelor sau al colectivelor care le-au aplicat cel mai bine. Teatrul „Bulandra” a avut întîlniri de-a dreptul pasionante cu spectatorii: Teatrul de Comedie și-a dezvăluit autorii (Mircea Ștefănescu, Baranga, Barbu, Mirodan, Mazilu, Baieșu, Solomon, Al. Popescu, Radu Cosașu) prin propriile lor lecturi. Dacă fiecare teatru în parte și-a depus partea sa de strădanie, nu e mai puțin adevărat că a lipsit în cadrul „Zilelor” unui teatru sau altul, evenimentul major spectacologic, „lovitura” stagiunii, spectacolul de excepție, adică chintesența activității artistice. În acest fel summum-ul ar fi fost înfățișat în coordonatele colectivului, prin ceea ce are el mai specific și mai valoros: un spectacol — semnat de Ciulea la „Bulandra”, un altul de Giurchescu la Teatrul de Comedie, unul de Cernescu la Giulești, de Esrig la Național. N-a fost așa din motive... obiective. Va trebui să fie așa la anul, cînd „săptămîna” va face și mai concret parte din viața (a se citi stagiunea) fiecărui teatru. Oricum, fantezia a fost solicitată; comoditatea perfectă a unor secretariate literare a fost nișeluș zgîlțit (pozitiv); „pacea” tihnită a vieții teatrale (împărțită pe alocuri în două chenzine) a fost tulburată. În general aceste „săptămîni” au tîns să năruie funcționarismul artistic

Există și alte diverse modalități de aînchipui „săptămînile” : arîndu-le, poate, în jurul realizării scenice a piesei românești ; conferindu-li-se un caracter mai stimulatîv (atît de solicitat de actori), prin acordare de premii, distincții etc... Se poate identifica și un *ax* mai substanțial al manifestărilor. În sfîrșit... Discuțiile, analizele, sugestiile, propunerile n-au lipsit, semn că inițiativa a prins, că ea se cere repetată și că se va repeta, fără îndoială, mai rodnică.

„Primăvara culturală” s-a dorit o manifestare mai complexă, mai diversificată : fiecare zi a unei săptămîni a fost dedicată unei arte. Miercuri a fost „ziua teatrului”. În programe : matinee poetice, un spectacol de „sunet și lumină”, o premieră. Poate e puțin, în comparație cu celelalte evenimente ale săptămînii : cultură de masă, film, coregrafie, poezie, muzică, dans. „Săptămîna bucureșteană” a avut o desfășurare de proporții, îngreunînd sute de activiști culturali și se află la prima ediție. Ca atare își caută încă personalitatea. Poate să fie supus discuției numărul exagerat de mare de manifestări : ar fi poate mai bine ca această „săptămînă” să aibă o temă anume, să slujească o singură artă (vezi, de pildă, „Primăvara muzicală” pragheză !). Mai mult decît atît, pentru a spori „caratul” de interes al „săptămînii”, pentru a-i spori prestigiul, și, totodată, pentru a stimula și celelalte colective, ar fi binevenită participarea și a unor trupe străine în această perioadă.

Iată-ne la începutul „Lunii comediei” : 30 de „seri vesele” sub petecul de cer oferit de plafonul deschis al Teatrului de Comedie. Nu mai e nevoie de nici un fel de ple-doarîi pentru comedie, genul favorit al publicului (toate statisticile teatrale vădesc, indis-cutabil, recordul de încasări obținut de comedii — în primul rînd de cele originale, de la Camil Petrescu la Baranga, Barbu, Băieșu). Această adevărată sete de comedie a spec-tatorilor noștri, această — deloc străină esteticului — dorință de bună dispoziție și opti-mism, stîrnite și susținute prin intermediul scenei, mi se par mai mult decît firești. „Luna comediei” vine să stimuleze căutările teatrului pe acest tărîm, privit adeseori „de sus”, bagatelizat sau tratat superficial. (Cunosc buni regizori de comedie care abor-dează frecvent teritoriul dramei, pentru a apărea mai „onorabili” în fața criticilor...). Re-centa producție teatrală a fost mai săracă, mai zgîrcită cu comediele. Aurel Baranga a fost absent anul acesta de pe afișul noutăților în materie ; balanța a rămas suspendată în gol...

Totuși „Luna comediei” anunță unele lucrări originale inedite : puține, c drept, și poate nu întru totul semnificative. Dar, decît nimic... Se aliniază la acest maraton de 30 de zile și cîteva alte comedii străine, clasice sau contemporane. Inegale valoric, dar integrîndu-se în coordonatele a ceea ce numim o stagiune estivală. Piese, spectacole care, fără a coborî stacheta exigenței, sînt cerute mai cu seamă în perioade în care termometrele au febră. Luna comediei tinde să cristalizeze un anume contur estival stagiunii bucureștene — o personalitate, dincolo de ades eclecticile repertorii ale anilor trecuți. Important, spectatorului i se oferă posibilitatea de a-și preciza opțiunea, de a „alege” dintr-o multitudine de titluri ce i se anunță anticipat pe 30 de zile. „Luna comediei” e, în acest fel, și un act de cultură, și nu numai în acest plan ; pentru că nivelul artistic al spectacolelor nu va fi acela de turneu de vară (cu decoruri și vedetele spectacolului lipsă), ci unul care solicită responsabilitatea colectivului și direcției respective, și, ca atare, oferă toate premisele și unui succes de public, și unui succes de stimă. Pentru viitoarele sta-giuni s-ar putea conferi și acestei „treceeri vesele în revisită” un caracter mai competitiv, supus unui sondaj de opinie publică, prevăzut cu distincții...

Oricum, cu Shakespeare, Caragiale, Baranga — cu valori ale literaturii românești și universale, clasice și contemporane — „Luna comediei” se înscrie cu ușurință — și sperăm cu succes — în calendarul vieții teatrale.

„Luni”... „săptămîni”... „zile”... : forme de sprijinire ale vieții teatrale, forme de care arta spectacolului are nevoie față de temuții săi „concurenți” : filmul și televiziunea. În lumea întreagă „ofensiva teatrală” capătă asemenea forme concrete, tot mai originale, mai captivante, și mai... spectaculoase.

Sarcinile majore politice ale teatrului, destinul său indisolubil legat de cei cărora li se adresează — spectatorii, contemporanii noștri — se pot și mai bine împlini prin aceste inițiative care exprimă și un aplaudabil entuziasm al organizatorilor. An după an, acumulările calitative, experiența, sugestiile și opiniile criticii, vor da contur mai precis, personalitate și spectaculozitate acestor inițiative, în folosul nu numai al publicului, ci și al teatrelor respective.

Și, poate, nu e departe ziua, cînd Bucureștiul va deveni și un loc de desfășurare a unor festivaluri internaționale, așa după cum valorile sale artistice îi dau dreptul...

Alecu Popovici